

Podwójny sukces kontroli NIK- refundacja dwóch nowych rodzajów leków na cukrzycę

2020-01-24 08:00:00

W pierwszej połowie 2018 r. Najwyższa Izba Kontroli opublikowała raport z kontroli, której wyniki były alarmujące: polski system ochrony zdrowia nie zapewnia skutecznego zapobiegania, rozpoznawania oraz leczenia cukrzycy typu 2. NIK skierowała wniosek do Ministra Zdrowia m.in. o stworzenie ogólnopolskiego, kompleksowego programu działań naprawczych. Jednym z nich miało być zwiększenie dostępności nowoczesnych leków stosowanych w leczeniu cukrzycy. Od niedawna, m.in. dzięki kontroli NIK, diabetycy mają dostęp do innowacyjnego leczenia: dwa rodzaje leków na cukrzycę zostały objęte refundacją.

Cukrzyca- plaga naszych czasów, jedna z najpoważniejszych chorób cywilizacyjnych XXI wieku. Jest to choroba nieuleczalna: od momentu rozpoznania cukrzycy pacjent jest skazany na leczenie do końca życia. Cukrzyca i jej powikłania stanowią ważny problem społeczny i ekonomiczny. Jest to duże obciążenie dla chorego i jego bliskich, którzy mogą stanąć przed koniecznością zrezygnowania z pracy, by opiekować się chorym na cukrzycę członkiem rodziny.

Kontrola NIK z 2018 r. dotycząca profilaktyki i leczenia cukrzycy typu 2 wykazała liczne słabości systemu ochrony zdrowia publicznego w Polsce. Z roku na rok zwiększała się liczba zachorowań na cukrzycę, rosły też koszty jej leczenia. Jednocześnie brakowało ogólnopolskiej strategii przeciwdziałania i leczenia cukrzycy, która określałaby konkretne środki zaradcze. NIK zwróciła np. uwagę, że do czasu zakończenia kontroli Minister nie wprowadził na listy leków refundowanych ani jednego leku z grupy leków inkretynowych i grupy flozyn (spośród 10, które uzyskały pozytywne rekomendacje Prezesa Agencji Oceny Technologii Medycznych i Taryfikacji). W efekcie polscy pacjenci nie mieli dostępu do innowacyjnego leczenia cukrzycy typu 2. W ocenie NIK refundacja niektórych z tych leków mogłaby wpłynąć na poprawę efektów leczenia, a tym samym zmniejszenie ryzyka wystąpienia powikłań. Izba podkreśliła, że leki z tych grup są refundowane, w różnym stopniu, w krajach UE.

Najwyższa Izba Kontroli zawnioskowała do Ministra Zdrowia m.in. o stworzenie ogólnopolskiego, kompleksowego programu działań w celu zapobiegania, wczesnego rozpoznawania i leczenia cukrzycy. Niezbędnym elementem tego programu było zwiększenie dostępności nowoczesnych leków stosowanych w leczeniu cukrzycy, czyli w praktyce ich refundacja.

W niedługim czasie Minister Zdrowia podjął decyzje korzystne dla diabetyków. Od listopada 2019 r. rozpoczęto w Polsce refundowanie flozyn - dla części chorych z cukrzycą typu 2 - w trzeciej linii leczenia, czyli po tym, jak leczenie metforminą oraz pochodnymi sulfonilomocznika okazało się nieskuteczne. Do tej pory pacjenci w takiej sytuacji przechodzili na insulinę; obecnie będą mogli otrzymać doustne fozyny. Powodują one usuwanie nadmiaru glukozy wraz z moczem, co pozwala na obniżenie poziomu cukru we krwi. Jednak nie to jest główną zaletą tych leków. Badania udowodniły, że fozyny chronią również przed najgroźniejszymi powikłaniami cukrzycy, takimi jak zawał serca, udar mózgu czy niewydolność nerek. Wykazano również, że stosowanie tych leków przez chorych na

cukrzycę typu 2 wydłuża życie.

Od stycznia 2020 r. polscy pacjenci mają też dostęp, w ramach refundacji, do drugiej grupy leków wskazanych w informacji NIK, czyli tzw. leków inkretynowych. Leki te zwiększają wydzielanie insuliny przez trzustkę tylko wtedy, gdy w organizmie jej brakuje. Nie ma więc ryzyka, że poziom cukru we krwi gwałtownie spadnie. Poprawiają też spalanie glukozy, umożliwiając pacjentom utrzymanie wagi, a nawet jej redukcję, co dodatkowo opóźnia moment rozpoczęcia insulinoterapii.

Koordynowana przez Departament Zdrowia kontrola NIK odbiła się szerokim echem w mediach. Jej wyniki były wykorzystywane w dyskusjach eksperckich, jak i w wystąpieniach organizacji walczących o prawa pacjenta. Poza korzystnymi zmianami dla pacjentów, sama kontrola NIK znalazła również uznanie w środowisku europejskich kontrolerów. Jej wyniki zostały zamieszczone w Kompendium na temat kontroli w obszarze zdrowia publicznego, opracowanym przez Europejski Trybunał Obrachunkowy (ETO) we współpracy z zainteresowanymi Najwyższymi Organami Kontroli UE.

Wydawnictwo to zawiera wyciąg z wybranych kontroli z obszaru ochrony zdrowia przeprowadzonych przez Europejski Trybunał Obrachunkowy oraz 23 Najwyższe Organy Kontroli UE. W Kompendium opublikowano też imponujący wykaz 55 kontroli NIK z obszaru zdrowia z lat 2016-2019. Publikacja ta, poza wynikami kontroli, porusza też szereg ciekawych zagadnień z dziedziny zdrowia publicznego w Unii Europejskiej, takich jak: profilaktyka i ochrona zdrowia, dostęp do świadczeń medycznych i ich jakość, wykorzystanie nowych technologii (w tym eZdrowie), a także problem stabilności budżetowej rynku usług medycznych. Od grudnia 2019 r. dostępne są wersje Kompendium w języku angielskim, francuskim i niemieckim. Planowana jest również polskojęzyczna wersja tego wydawnictwa.

[NIK o profilaktyce i leczeniu cukrzycy typu 2](#)

[Zdrowie publiczne - kompendium kontroli przygotowane przez Komitet Kontaktowy najwyższych organów kontroli państw członkowskich UE \(w języku angielskim\)](#)